

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Egyesült „Felső Torontái” és „Kikindai Közlöny”.

P O L I T I K A I L A P.

Megjelenik hetfőn, szerdán, pénteken és vasárnap.

Valamit a sajtóról.

Nagy-Kikinda, 1898. jan. hó 17.

Nem élünk nagy idők. Még a miliónium szép, nagy évét is elfeledtük: a hétköznapi igáját vonjuk mindnyájan. „Onálló vámterület” és „katholikus autonómia” csak jelszavak, akár az irodalomban a „modernség”, a színművészetben — jellemző idegen névén — a „verismo”, vagy a jótékonykodás terén például a „mensa academica”. Országunk szellemi és erkölcsi életének egyik ágában sincs olyan uralkodó, oly mindent delejes erővel magához vonzó eszme vagy jelenség, semmiféle téren nincs olyan nagy ember, hogy az ország zömét a lelkesülés heve járja át már nevének említésére is.

És mi lehet oka meddőségünknek? miben kereshetjük magyarázatát, hogy anyagi érdekeink gondozói közt úgy, mint a legszellemibb működés térein, nem magasodik ki egy-egy korszakalkotó alak? Miért nincs a politikában egy Széchenyi Istvánunk, Kossuth Lajosunk, vagy Deák Ferencünk, akiknek a szavára mindannyian esküdnénk, a tudományban egy Brassai Sámuelünk vagy Pulszky Ferencünk, a szépirodalomban egy új Jókaink.

Ugy hisszük, hogy az e kérdésekbe foglalt gondolatok nem oly sivárok, nem olyan vigasztalanok, hogy feleletükben ne lenne ott a megnyugtató elem; sőt ellenkezőleg.

Annak idején, mondjuk: hetven évvel ezelőtt, még olyan mélyen bele voltunk ásva a szellemi jobbagyság szomorú állapotába, hogy csak az egyetlen Széchenyinek hatalmas, villámszerű hirtelenséggel és fénynyel feltűnt szelleme rázhatott fel a ébreszthetett öntudatra, lelkesíthetett önképzésre, munkára és mindarra, ami együtt jár az emberi méltósággal. A vezér nyomában aztán támadtak kapitányok, sőt támadt egy Kossuth Lajos is, aki a maga reformatori egyéniségével a dicső emlékü szabadságharcot idézte fel; de akkorra már megvoltak mutatva a hazai ipar, kereskedelem, a szellemi fejlődés sokfelé ágazó utjai. Még a „fátyol alatti idők” is, bár lassan, érelik a magyarság boldogulásának gyümölcseit.

Bármennyire volt is korlátozva a sajtószabadság, az írott és nyomtatott betű messze és mélyen hatott. Ma — szegyen! — nincs Magyarországon közlönye a művészeteknek; a hatvanas években bizony volt; s akkorra esik művészetünknek a közönség szeretetében megszilárdulása. 1867, a kiegyezés, a koronázás éve végképp felszabadította a szellemeket: ezóta mondva csinált nagy emberünk van sok, valódi nagy pedig kevés; de azóta tart időszerű a sajtónak minőségben és mennyiségben gyarapodása, kifelé és belső erejének óriási emelkedése. Iróink egyszerűsággal hirtelenséggel.

A sajtó még ott is életet teremt mesterségesen, a hol egészséges, intenzív élet nem volt. A sajtóra mulhatatlan szükség van az emberi működés minden ágának: ez veszi elejét a hűtlen sáfárok gazdálkodásának, ez közli az eredeti eszméket a lassabb gondolkodású tömeggel, az időszerű sajtó, a szaklapok özöne egészíti ki az újabb tudás és figyelmesebb gondolkodás anyagával azokat az ismereteket, a melyeket az illető szakmivelők a maguk iskolájában vagy önképzésükre szolgáló könyvekben szereztek.

Ezt a sokoldalú és aprólékos, különben pedig rendkívül fontos szolgálatot csak olyan erők tehetik, a melyek a hozzávaló

aprólékos munkát, a szakmák al szakcsoportjainak hangyaszorgalommal feldolgozását szinte mikroszkopikus vizsgálattal, elmélyedve nézik. Ezek az erők nem mozgathatnak nagy vonalakon. Nagy érető szellemeket viszont az apró munkákra nem lehetne befogni. Hálával tartozunk azoknak, a kik a külön mezőket, a tudás vagy bár az ipar speciális szakmáit lelkiismeretességgel művelik. Büszkének lehetünk sajtónknak oly elágazott voltára: arra a száz meg száz szaklapra, a mely a csupán magyar nyelven több mint 1600 hírlapunk és folyóiratunk óriási tömegét teszi.

Tiszteljünk a sajtót, a mig hivatott kezekben van! Legyen bár a legkisebb vidéki lap, mely a maga körében hasznos tudást terjeszt, több áldás tapad hozzá, mint akármilyen lángelméjű, hódító Napoleonok világraszóló, de. siralomfakasztó nagy gondolataihoz.

X. Z.

Meghívó.

Van szerencsém a „N.-Kikindai kaszinó” tagjait f. évi január hó 30-án d. u. 2 órakor tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívni.

Tárgysorozat:

1. Igazgató évi jelentése.
2. Pénzüri jelentés
3. Felmentvény megadása feletti határozat.
4. Költség előirányzat.
5. Tisztújítás.
6. Indítványok.

Kelt Nagy-Kikindán 1898. január hó 15-én.

Kikindai Ferenc,
elnök.

H I R E K.

Nagy-Kikinda, 1898. jan. hó 17.

Gazdaság egyleti gyűlés. A torontál-vármegyei gazdasági egyesület tegnap d. u. tartotta meg az évi rendes közgyűlést Rónay Ernő, igazgató alelnök elnöklése alatt. Az egyesületi tagok szép számban jöttek el a gyűlésre és élénk eszmecsere folytattak a napirendre tűzött tárgyak felett. A gyűlés fontosabb határozatait legközelebb közöljük.

A kaszinó tombola-estélye. A kaszinó választmányának ismert határozata, hogy a legközelebbi szombatn rendezi az első szórakoztató, mulattató estélyt, bizonyára élénk tetszésre talált városszerte. A választmány ezzel csak egy régi, jó szokását újítja meg a kaszinónak, abból az időből, a mikor a vigalmi bizottság derék tagjai rendezték ugyanezek a kaszinóban a kedélyes, s a mi fő, úgyszólván semmi kiadással sem járó estélyeket. Helyesen cselekedett a választmány, a midőn ezt megtette, kettős célt szolgál vele, mert egyrészt életet visz a kaszinóba, a melyből ez, valjuk meg, az utóbbi években úgyszólván teljesen kiköltözött, másrészt meg egyesíti a város szórakozni szerető közönségét, mert még van Kikindán is ilyen. Az első estély iránt igen élénk érdeklődés mutatkozik. A program sok szépet ígér.

A „Zemlyodelac” c. immár nagy híreszt tett szerb szocialista lap hívei Kikindán egyre szaporodnak. Arról győződött meg a rendőrségi alkaptány, a ki esténként kutatja mindenfelé a városban a „Zemlyodelac”-nak a szegedi

kir. ügyészség által inkriminált cikkeket tartalmazó példányait, hogy ezt a lapot mindenfelé nagy mohósággal olvassák a szerb parasztok. Rendesen 5-6-an körülülük a búst és az egyik közülük olvassa és kommentálja, a többi meg nagy áhitattal szívja magába azokat az izgató tanokat, a melyek közül az ilyenek, hogy: „az urakat ki kell verni”, — „kezetekben a hatalom”, — „mit késtek tovább”, — „előre, a ki bátor”, csak a legenyhébb kitételek közé tartoznak, és a melyek miatt a szerkesztő, R a d u j k o v Demeter, egy zentai népboldogító, bőven rászolgált már arra a verdikre, a melyet a szegedi esküdtek legközelebb a fejére mondanak. A rendőrségnek, ha egy ilyen titkos gyűlést megcsip, elég dolga van, míg az újságot tőlük elveszi, — úgy ragaszkodnak hozzá, mintha édes gyermeküket akarnák elszedni. Már eddig egy egész halom példányt esiptek el a „Zemlyodelac” példányából és legközelebb már el is küldik a szegedi kir. ügyészségnek. Nem sok dolgot fog adni az ügyészségnek a cikkekből az inkrimináltakat kikeresni, mert a lap minden sora rászolgál az esküdtek sújtó verdiktjére.

Felolvasás a kis gazdák számára. A torontál-megyei gazdasági egyesület kiküldöttje, Petrasch György, zombolyai tanító, tegnap délután tartotta meg felolvasását a városháza nagytermében. Legalább ötszáz német ember gyűlt ez alkalommal egybe, a mi biztató jel a jövőre annyival is inkább, mert a megjelentek elég figyelemmel hallgatták végig az érdekes felolvasást. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a torony alatt megjelent sokadalom nagy része nem annyira a „talajjavításra” vonatkozó fejtegetéseket jött meghallgatni, hanem volt ott bőven a földosztó elemből is, a mely szivesebben hallgatta volna a „munkásnép sanyarú helyzetéről” való fejtegetéseket és bizonyára jobban falta volna az ígéket, a melyeket az izgatók már bőven elhintettek Nagy-Kikinda német polgársága között is. A felolvasás előtt Augustin Miklós, városi főjegyző, bemutatta a közönségnek a felolvasót, a ki azután rövid bevezetés után, a melyben a kisgazdák helyzetéről szólt és azután áttért tulajdonképeni themájára: A talajjavításra. Előadás után Wachtel Leo, rendőrkapitány, indítványára köszönetet mondott a gyűlést az előadónak és a gazdasági egylet elnökségének, mely minden eszközt és alkalmat megragad arra nézve, hogy a népet a célszerű gazdálkodásra tanítsa és így elősegítse azt, hogy a kisgazdák között a mostani nehéz viszonyok között is boldoguljon.

Társulati gyűlés. A felső tor. árm. társulat választmánya Rónay Jenő, főispán elnöklése alatt f. hó 13-án gyűlést tartott. A gyűlés lefolyásáról a következőkben referálunk. Suci János, választmányi tag elhalálozásáról szóló jelentést a választmány sajnálattal vette tudomásul és egyúttal elhatározta, hogy a megüresült választmányi tagsági helyet a legközelebbi közgyűlésen betölteti. A fegyelmi bizottságot a következőképen alakították meg: rendes tagok lettek Dr. Bogdán Zsvikó, Dr. Grubits Tivadar, Rónay László és Fischer Géza; póttagok lettek Oláh Dezső és Orosz Mátyás. Zsiross Gyula, társulati titkár, fegyelmi ügyében a vizsgálati iratok jelentéstétel végett kiadattak Pillich Kálmán, társ. ügyésznek és egyben helyeslőleg vette tudomásul a választmány társulati elnöknek

amaz intézkedését, hogy a titkárnak felmondott. Az 1863/4-évi, ugynevezett Tisza-Maros kölesön ügyében a további teendőkre nézve Rónay Jenő elnök elnöksége alatt egy jogász bizottság küldött ki Lederer Lőrinc követelésére vonatkozó curiai határozatot, a mely a társulatot 12 ezer forintban elmarasztalta, a választmány tudomásul vette. Tudomásul vette a választmány továbbá, hogy a társulat pénztára behatóan megvizsgáltatott és példás rendben találtatott. Megengedte a választmány a szegedi m. kir. folyamtermérnöki hivatalnak, hogy a franyovai 95. sz. átvágás száraz bővítési munkálatánál szükséges földhordó utakat díjtalan használja. Végül özv. Dettári Jánosnének, egyelhunyt gátnér özvegyének, havi 7 frt. 40 kr. kögydíjat szavazott meg a választmány.

Segítség a kikindai szegényeknek. A kikindai inségeseknek a száma is napról napra emelkedik annyira, hogy a szegényügyi bizottság a szegény alapnak a segélyezésre rendelkezésre állott összegét már teljesen felhasználta. A bizottság erről jelentést tett a v. tanácsnak, a mely szombaton foglalkozott a kérdéssel. A tanács két határozatot hozott ebben az ügyben. Az egyiket már múlt számunkban ismertettük, t. i. azt, a mely a mulatni szerető közönség megadóztatását célozza, a másik határozat pedig általános gyűjtés rendezését hozza javaslatba. A gyűjtést illetőleg a városi tanács kérdést intéz a csütörtöki közgyűléshez és ha ez megengedi, akkor a városi tanács valószínűleg a nőegyletetet kéri fel nemes gyűjtési versenyre, — mert, hogy az lesz belőle, az bizonyos. Jaj annak a szegény közönségnek!

Uj távbeszélő hivatal. A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter f. évi 62. szám alatt kelt rendeletével, a Torontál vármegyében fekvő dinyasi, fényi, gyűlvézi, ivándai, jánosföldi, óteleki és szerb-szentmártoni postahivataloknál, azokkal egyesítve, távbeszélő-hivatalokat létesítetett, melyek táviratok kezelésével is foglalkoznak.

Meglopott korcsmárosok. Tegnapelőtt éjjel Pohlen Domokos nagy-örszi uti csárdás pincéjét ismeretlen tettesek feltörték és kiloptak belőle két hordó bort és 25 palack sört. Ugyanazon éjjel Csátádon Vive Vilmos korcsmájába is betörték, a honnét 30 liter pálinkát, egy bödönben 10 liter zsirt és 6 frissen sült kenyeret elvittek.

Véres összeütközés két család között. Román Kócsa községet, mint levelezőnk írja, a napokban két családnak véres utcai verekedése hozta izgalomba. A Birgyán család régtől fogva ellenséges viszonyban élt a Miók családdal. Valami csekélység miatt tűztek össze, mire Birgyán Mitru és felesége, Juon és Todor fiaival kaszával felfegyverkezve Miók Fülöpöt, amint lakásából kilépett, megtámadták s az öreg Birgyán úgy vágta fejbe Miokot, hogy véresen rogyott össze. Erre az asszony meg a fiúk estek neki és addig ütötték verték, míg csak életjelt adott magáról. Miok sérüléseiben másnap behalt.

Színház.

Peterdy szintársulatáról az első előadások után alkotott nézetünket, a két legutolsó előadás után sem változtatjuk meg. Van egy-két jó, mondhatnók, kiválóbb tag, a többi pedig jó igyekezettel partolja azt, a mit az istenek megtagadtak tőlük.

A közönség is a régi maradt. Jön is, nem is. Sem nem üres a ház, de azt sem lehetne ráfogni, hogy még három annyi sem férne bele. Azonban, ha nem esurog, egy kissé még is cseppet, — csak így maradna legalább végig.

Szombaton „Lili és a szerelmes trombitás” című operette-et mutatta be a társulat. Nem tudjuk, de úgy látszik, a direktor a karokat és az énekeseket Beeskereken hagyta, mert ebben az operette-ben elfelejtette őket a rendező felléptetni. Három felvonás, három ének; ebből állott az egész operette. Megnyugtatóan szolgáljon azonban, hogy ez a három énekszám jól sikerült. Igaza van azért

a rendezőnek, a ki a partitúra fölé helyezkedett meglehetősen lelkifurdalás nélkül, mert a közönség is bizonyára kedvesebben vette a kevés jót, mint a sok rosszat. A darabban jól alakítottak: a Halasi pár, Serfőző E. és Halasi Béla.

Ők adták elő a programba, bocsánat! a darabban „felvett” énekszámokat, a melyeket a közönség megismételtetett.

Jó volt Fűredi Károly is, a ki a nagybácsi képtelen szerepében állandó derűtségben tartotta a közönséget.

Vasárnap két előadás volt. Du a gyermekek számára a „Méltságos eszima diát” adták elő.

Este ifj. Bokor József „Gyerekek a szón” c. énekes népszimű került előadásra, szintén meglehetősen ének nélkül, azaz, hogy hamis dolgot ne mondjunk, több volt ebben a népsziműben az ének, mint a tegnapi operette-ben. A népsziműben jól játszottak: Serfőző E. (Borcsa) Halasi (Vince, plébános) és Havasi (Sanyi) bár utóbbi, vasárnap lévén, nagyon is a karzatnak dolgozott.

Felolvas szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. KISS KÁROLY.

20448 sz. tk. 1897.

Utóajánlati-árverési hirdetmény.

A nkikindai kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Notáros Emilia** basahidi lakos önkéntes árverési ügyében a területén a basahidi 1516 A I. 1 sor 250a hrsz 246 öi sz. ház ingatlan 1680 frt kikiáltási árban a beadott utóajánlat folytán Basahid községházánál **1898. évi január hó 26 ik** napján d. e. 9 órakor újabb bírői végrehajtási árverés alá fog bocsátatni azzal, hogy az ingatlan az utóajánlat tevő által beígert 1900 frtnál alábbban nem fog eladatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

NKikindán a kir. tszék mint tkvi hatóság 1897 dec. 5 én. 33 1—1

Orosz, kir. tszéki bíró

21712 sz. tkvi 1897.

Árverési hirdetmény.

A nagy-kikindai kir. törvényszék mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Grubits Tivadar** mint néhai **Hammer György** hagyatéka csődtömegmondnoka végrehajtónak **Tolmacsev Mija** és **Tolmacsev Arzen** mokriini lakos végrehajtást szenvedettek elleni 66 frt 10 kr tőke s jár. úgy a csatlakoztatott **a m. kir. államincstár** 7 frt 97 kr tőke és jár. és **Braun Jónás** mokriini lakos 65 frt és járulékból álló követelésének kielégítése miatti ügyében a területén levő a mokriini 920/szjkhkben A I 4328 5449 7658 hrsz. a. foglalt ingatlanság 608 frt s az ugy nezen tkvben A + (3008—3009) hrsz. a. foglalt szőlő 58 frt valamint a mokriini 2962 szjkhkben A I. 1461—1462 b hrsz. 772 öisz. alatt foglalt ház és beltek 400 frt kikiáltási árban Mokriin községben a községházánál **1898 évi március hó 19 ik** napján d. e. 10 órakor bir. végrehajtási árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

N. Kikindán a kir. tszék mint tkvi hatóság 1897. dec. hó 24 én. 35 1—1

Dr. Hortobágyi, kir. tszéki bíró.

20029 szám tkvi. 1897.

Utóajánlati-árverési hirdetmény!

A nagykikindai kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a **perjámos-hau-likfalvi takarékpénztár** végrehajtónak **Zseravicza Zsiva** végrehajtást szenvedett elleni 1000 frt tőkes jár. kielégítése miatti ügyében a területén levő a basahidi 143 szjkhkben A I 2—4 sor 1477 1873 és 2634 hrsz. alatti

ingatlanból **Zseravica Zsivát** illető 1/3 ad rész 720 frt s az u. o. 912 sz. tkvben A I 1—3 sor 698, 756, 2164 hrsz. a. szintén **Zseravica Zsivát** illető 1/3 rész 650 frt kikiáltási árban a beadott utóajánlat folytán Basahid község házábanál **1898. évi január hó 28-ik** napján d. e. 1/2 órakor újabb bír. végrehajtási árverés alá fog bocsátatni azzal, hogy az ingatlan utóajánlat tevő által beígert és pedig 443 szjkhkbeli ingatlan 222 frtnál, s a 918 sz. tkvbeli pedig 113 frtnál alábbban nem fog eladatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni. 38 1—1

N.-Kikindán, 1897. évi dec. hó 1-én

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság

Orosz, kir. tszéki bíró,

19067 sz. tkvi 1897

Árverési hirdetmény.

A nagy-kikindai kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a **m. kir. államincstár** végrehajtónak **Foosz János és trsa** végrehajtást szenvedettek elleni 273 frt 52 kr tőke és jár. kielégítése miatti ügyében a nkikindai 2878 szjkhkben A I 1 sor (5451—5452) hr 3130 öisz. ház 424 frt kikiáltási árban a kir. tszék árverési termében **1898 évi február hó 7-ik** napján d. e. 10 órakor bir. végrehajtási árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképesnek nyilvánított érték papirban a kiküldött kezéhez letenni vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

N.-Kikindán, 1897 évi nov. hó 19-én.

A kir. tszék mint tkvi hatóság

25 1—1

Orosz, kir. tszéki bíró

2167 sz m végh. 1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött kir. bir. végrehajtó az 1881 évi LX t.-cz. 102. § értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a nkikindai kir. járás-bíróság 1898 polg. 1897 számú végzése által **Hirschenhauser József** nkikindai lakos végrehajtató javára **Petkov Nátha** és **Vukoszavlyev Mladen** nkikindai lakos ellen 110 frt tőke s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 315 frtra becsült 5 ló, kukorica, 2 kocsi, 1 szőlőrosta, 4 lóra szerszám és egyébből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a nagy kikindai kir. járásbíróság 20078 polg. sz. kiküldést tartalmazó végzése folytán a helyszínen, vagyis NKikindán alperes lakásán leendő eszköz lesére **1898 évi január hó 24-ik** napjának délután 1/2 óra határidővel kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivattak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. § értelmében a legtöbbet ígérőnek becsíron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N. Kikindán, 1898. évi jan. hó 10-én. 21 1—1

Várnay L., kir. bírósági végrehajtó.

18748 sz. tkvi 1897.

Árverési hirdetmény.

A nkikindai kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a **m. kir. államincstár** végrehajtónak ifj. **Joanovits Laza** végrehajtást szenvedett elleni 1087 frt 1 kr tőke s járuléka kielégítése miatti ügyében a nkikindai 4103 A I 1 sor (4541—4549) hr 1977 öisz. ház 504 frt kikiáltási árban a kir. törvényszék árverési termében **1898. évi február hó 4 ik** napjának d. e. 10 órakor bir. végrehajtási árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Nagy-Kikindán, a kir. tszék tkvi hatóságánál 1897 nov. hó 13.

27

Dr. Hortobágyi, kir. tszéki bíró